

Molenstichting Lattrop – Tilligte

Nieuwsbrief nummer 25 – januari 2010

Nieuwsbrief voor sponsors, donateurs, vrijwilligers en allen,
die de molens een warm hart toedragen

Van het bestuur,

In 1992 nam de "Molenstichting Lattrop - Tilligte" de Borgelinkmolen over van de familie Borgelink. Herman Borgelink Sr heeft de restauratie van zijn molen niet meer mee kunnen maken.

Mevrouw Borgelink volgde de activiteiten op de molen met grote belangstelling en mocht de heringebruikname o.l.v. de oud - voorzitter Herman Borgman in 2002 meemaken. Zij was erg dankbaar de familiemolen weer in volle glorie te kunnen zien draaien.

Na haar overlijden op 17 oktober 2009 werd de Borgelinkmolen in de rouwstand gezet met de wieken in de richting van het verzorgingstehuis, waar ze de laatste jaren verbleef.

Van de voorzitter

Allereerst alle goeds, gezondheid en geluk voor u in 2010!

We beginnen het jaar als Molenstichting goed met allerlei ontwikkelingen. Zo zult u binnenkort activiteiten zien bij de St. Nicolaasmolen te Denekamp. Na een periode van stilstand wordt daar een aantal belangrijke elementen vervangen en hersteld. Op deze manier kan de molen weer enige tijd vooruit. Ook de andere molens zullen de komende weken een korte inspectie ondergaan.

Het onderhoud van de molens blijft een terugkerend aandachtspunt. Waarbij we afhankelijk zijn van financiële middelen van Rijksoverheid, gemeente, maar zeer zeker ook van bezoekers en u als lezer/donateur.

Dank voor uw bijdrage aan onze molens!

Afgelopen jaar hebben we weer een aantal enthousiaste molenaars in de opleiding kunnen begroeten. Met de ontwikkelingen in het vooruitzicht kunnen we 'jong' talent goed gebruiken. Ik vind leuk om te constateren dat de molen, als ambachtelijke bedrijf, steeds meer in de belangstelling komt te staan. Mocht u kennis willen maken met het molenaarsvak? Stap dan gerust een molen binnen en laat u informeren!

Tenslotte kan ik u vertellen dat de Molenstichting onderdeel is van het samenwerkingsverband Musea in Dinkelland.

Onder deze paraplu ontwikkelen we samen met de andere musea, educatieve en culturele instellingen, arrangementen, thema-tentoonstellingen, evenementen en publieksactiviteiten.

Als allerlaatste:

Heeft u een leuk verhaal, een mooie foto een bijzonder boek, een gedachte over molens, gebruiken op waarheid gebaseerd of uit eigen fantasie?

Deel het met ons! Dan plaatsen wij dat in onze volgende nieuwsbrief.

Hartelijke groet,

Corné de Regt

Patroon van de korenmolenaars: Victor van Marseille

De Heilige Victor van Marseille († ca. 303) was een christelijke martelaar. Hij is de patroon van de korenmolenaars. Zijn feestdag is 21 juli.

De heilige Victor van Marseille leefde aan het eind van de 3e eeuw en was officier in het Romeinse leger.

Hij was een christen die anderen opriep om het christelijk geloof uit te dragen bij een eventueel bezoek van keizer Maximianus. Om deze reden werd hij gevangengezet, maar hij bekeerde zijn bewakers Alexander, Felicianus en Longinus.

Hiervoor werd hij voorgeleid voor de prefecten Asterius en Eutichius. Victor weigerde bij herhaling te offeren aan de Romeinse goden die hij afgoden noemde. Hij schopte een beeld van een god omver. Voor deze godslastering werd zijn voet afgehakt.

Hij werd op 21 juli door Eutichius ter dood veroordeeld door middel van verbrijzeling tussen twee molenstenen in een rosmolen.

De legende wil, dat er bij de terechtstelling een groot wonder geschiedde: het lichaam van Sint Victor doet de molenstenen breken! Uiteindelijk zou hij zijn onthoofd.

Na zijn dood stalen de christenen uit Marseille het lichaam van Victor en begroeven het in een grot.

In die grot vonden enkele wonderen plaats. Zijn relikwieën zijn overgebracht naar de abbaye de Saint-Victor in Marseille. Tegenwoordig worden ze bewaard in de Eglise Saint-Nicolas-du-Chardonnet.

Vanaf de Middeleeuwen is St. Victor de patroon van de korenmolenaars. St. Victor wordt vaak in afbeelding met molenstenen of met een korenmolen afgebeeld. In vele steden was het gilde van korenmolenaars genoemd naar St. Victor en was St. Victorsdag, 21 juli, voor het molenaarsgilde een belangrijke feestdag.

St. Victor van Marseille met molensteen om de nek

U begrijpt nu de warme relatie tussen onze patroonheilige en de molenaars... wees overigens gerust: wij gebruiken onze stenen alleen nog voor het malen van graan. Wij zouden niets barbaars niet doen; maar rosmolenaars...!!!

Rechts boven: Afbeelding op de zuiderkoorbank (1540) van de Grote Kerk – Dordrecht

Rechts: Afbeelding van St. Victor in molen Nooit Gedagt te Woudrichem

Overijsselse Molendag / Open Monumentendag.

Op Overijsselse Molendag / Open Monumentendag begin september was het mooi weer. Toch was de belangstelling om in de molens te komen beperkt. Drie van onze molens hadden ongeveer 25 bezoekers; de Borgelinkmolen sprong eruit met 60 bezoekers. De Borgelinkmolen was opgenomen in het programma van Open Monumentendag Denekamp. Dat helpt!

Overijsselse Molendag valt bij ons steeds weer samen met de Denekamper Kermis, de Ootmarsumse streekproductenmarkt en de open Monumentendag. Eigenlijk teveel van het goede.

De Borgelinkmolen en de Westerveldmolen zijn 's zomers de hele zaterdag open en de Westerveldmolen ook woensdagmiddag; dus de mensen hebben al veel kansen om onze molens te zien.

“De vrolijke Tukkers” op bezoek op de Borgelinkmolen.

Op 14 oktober 2009 waren deze muzikanten voor hun uitje op bezoek op de Borgelinkmolen. Dat wilden ze na de rondleiding door de molen onder leiding van molenaaraccordeonist Ton Huttenhuis en molenaar Jozef Derkman ook aan de buurt laten horen!

Het bezoek werd met de heerlijke pannenkoeken van het molenaarsbloem afgesloten.

Schenking.

In september 2009 schonk de Rotaryclub Ootmarsum een bedrag van € 500. Het bedrag was deel van de opbrengst van een kalenderproject, waarvan een aantal goede doelenstichtingen mochten profiteren: te weten: Leendert Vriel, Molenstichting Lattrop-Tilligte, 't Winnend Paard en de Stichting Matthijs.

Hartelijk dank voor deze zeer welkome bijdrage voor het onderhoud van onze molens.

International Institute for Geo-Information Science and Earth Observation

International Institute for Geo-Information Science and Earth Observation

Uniek bezoek in de Borgelinkmolen.

Op 25 september 2009 kreeg de Borgelinkmolen bezoek van de nieuwe jaarstudenten van het ITC. Gedurende de middag kwamen er achtereenvolgens 5 grote bussen met nieuwe studenten van het ITC bij de Borgelinkmolen aan voor een bezoek aan de molen.

De studenten waren op Twente-tour in de eerste week, dat zij in Nederland waren aangekomen.

De studenten komen uit meer dan 40 landen in Azië, Afrika en Zuid Amerika en keken hun ogen uit: voor het eerst een échte windmolen zien!

Jan Koehorst gaf een kort overzicht over de historie van de windmolens in Nederland en de diverse functies die zij vervulden. Vervolgens gaf hij uitleg over de bouw en werking van de

Borgelinkmolen.

Op de verschillende zolders en op de stelling gaven Frits Brinks, Roy Gosenshuis en Fons Laagland een demonstratie van het maalproces en beantwoordden vele vragen.

Op de graanzolder gaven Lidy Heijdens en Ricky Reerink een demonstratie resp. kantklossen en spinnen wat veel belangstelling kreeg en veelvuldig op de foto werd gezet.

De groep bezoekers met rechts
in het rode jasje de gids

Foto: Piet Jager

Molenaars in opleiding; 1.500^e vrijwillige molenaar .

In september 2009 is door Minister Plasterk in het Zeeuwse Serooskerke het vijftien-honderdste getuigschrift "vrijwillige molenaar" uitgereikt aan Franny Verschuere uit Hulst; een mijlpaal. Tijdens die bijeenkomst zijn bovendien de vernieuwde exameneisen voor de molenaarsopleiding gepresenteerd.

Vrijwillige molenaars zijn zeer belangrijk voor het molenbehoud in Nederland; ook voor onze stichting.

Zij stellen niet alleen de molens regelmatig in bedrijf, maar verzorgen ook klein onderhoud, leiden bezoekers rond en waken over de omgeving van de molen.

Om vrijwillige molenaar te worden, volgen de cursisten een opleiding die ± twee jaar duurt Deze wordt verzorgd door het "Gilde van Vrijwillige Molenaars", waarna vereniging "De Hollandsche Molen" de kandidaten examineert De eerste gediplomeerd vrijwillige molenaar werd begroet in 1970.

Onder de supervisie van instructeurs (van re naar li: Wim Ruiter en Jan Jansen) zijn Erwin Lohuis, Peter Bakema, Flip Ossenvoort en Fons Assen op de Grote Geesterse Molen begonnen aan hun molenaarsopleiding. Het grootste deel van hun praktijkopleiding genieten zij echter op de Oortmanmolen en

Westerveldmolen, waar zij 3 van de 4 weken onder leiding van de stagemolenaars oefenen. Eenmaal per maand wordt geleest en getest in Geesteren.

Ook dit jaar weer "Bernink stoet'n"

Voor het tweede jaar werd er op de museummakker van Natura Docet weer rogge verbouwd en geoogst. De oogst werd op de graanzolder van de Borgelinkmolen te drogen gelegd en tenslotte met windkracht gemalen door de molenaars Jozef Derkman, Ton Huttenhuis en Jan Koehorst. Bakker Berné de Winter bakte er in samenwerking met slager Kappelhof vervolgens "bernink stoet'n" van, die op 10 december zijn aangeboden aan alle bij de museummakker betrokken vrijwilligers.

Opdat het ambacht pellen niet verloren gaat!

Ik ben Peter Bakema en sinds begin dit jaar in opleiding op de Westerveld molen. Tijdens diverse molenbezoeken heb ik al veel gezien en geleerd, maar een pelmolen had ik nog niet gezien en daar moest natuurlijk verandering in komen.

Gelukkig mailde Fons Laagland me dat er weer een pelcursus in Spijk werd gegeven.

Het "Groninger landschap" beheert diverse molens, waaronder de Ceres in Spijk. Ieder jaar worden er twee pelcursussen gegeven en ook op zaterdag 17 oktober, aldus de Gildebrieff van het Molenaarsgilde. En zo zat ik die

zaterdag al vroeg in de auto op weg naar Noord Groningen.

In Groningen hebben vroeger veel pelmolens gestaan, omdat daar de gerst verbouwd werd en de gepelde gerst, de gort, daar volksvoeding nummer één was.

Ook toen men in de Zaanstreek overging op andere producten, ontstond de vraag uit deze streek naar gort.

Toen in 1856 de afschaffing van het accijns op het gemaal een feit was, verschenen er veel nieuwe pelmolens in het noorden. Omdat de concurrentie hevig werd, is dit ook de streek waar de wickverbeteringen veel toegepast werden. Door deze verbeteringen werd het gemak voor de molenaar en het rendement van de molen verhoogd.

De gerst ging met dertig kilo tegelijk via de voorloper, de naloper en de schutzeef gesorteerd op grootte en ontdaan van stof in de wammolen als gort de zakken weer in.

De voorloper en naloper zijn pelstenen van Gildehauser zandsteen, die de gerst door hun hoge snelheid tegen het pelblik slingeren, waarbij de zoggaten in de steen zorgen voor de wervelingen.

Wickverbetering; Zelfzwichting met van Busselneuzen

Omdat de stenen een hogere snelheid hebben dan maalstenen, geen ijzeren banden op de buitendiameter hebben en veel (ongezond!) stof veroorzaken, draaien zij voor de veiligheid en ter voorkoming van te veel stof, opgesloten tussen twee vloeren in de molen.

Het proces van ongeveer drie minuten wordt een aantal keren herhaald om de gewenste pelling te krijgen, tevens voorkomt men hiermee het inbrengen van warmte die anders zorgt voor het verdwijnen van de voedingsstoffen in het product.

Het blikslaan werd ook geoefend en gaf ons een idee van het vele werk dat gedaan en herhaald moest worden om de molen zijn opbrengst te laten halen.

De plaatselijke kroeg zorgde voor de broodjes en de soep en dit was ook de plek waar Leen Duijm en Douwe van der Zee de dag enthousiast aan ons presenterden en ook later de certificaten van deelname overhandigden.

Een geslaagde dag en ik hoop gauw een uitnodiging houtzagen of olieslaan tegen te komen!

w.g.:Peter Bakema

Onderhoud aan de Westerveldmolen.

Vooraf het wiekenkruis van de Westerveldmolen is aan een onderhoudsbeurt toe. Daarom zijn de windborden uitgenomen, worden gerestaureerd en geschilderd. Een vijftal windborden wordt vervangen. Verder worden door de molenaars de verweerde heklatten deels vernieuwd. Zodra er geld voor is moet de rest van het wiekenkruis, de kap en de staart van de molen - waar nodig - door een molenbouwer gerepareerd en geschilderd worden.

Ook de kruipalen zijn tot 30 cm door de molenaar diep in de teer gezet.

De winterperiode wordt door de molenaars benut om de molen op houtwormaantasting te controleren en deze te bestrijden, waarna de staven en kammen zullen worden gewassen (in de bijenwas gezet).

Deze nieuwsbrief wordt gesponsord door: Hofland Juwelier en

hofland optiek
Contactlensspecialisten a.n.v.c.
Cultuurstreken 6 v.v.a.

ANBI

Molenstichting Lattrop – Tilligte te Denekamp; telefoon: 0541- 352154; www.demolenstichting.nl

Secretariaat: p/a, Lattroppestraat 8, 7591 PJ Denekamp; email: demolenstichting@home.nl

Rabobank, rekening .nr. 12.72.11.721; KvK nr. 41028429;

Druk: Copydruk Wolbert

Samenstelling, en redactie : Fons Laagland